

Jan Willem Roosenbrand - 7 oktober 2012 - PSALM 121

Dia 1

Hou je in de vakantie van de bergen, of meer van de zee en het strand?

Veel mensen hebben de ervaring dat ze als ze in de natuur zijn, op zee, of in de bergen, of een wandeling in een natuurgebied, uitwaaien op een eiland, dat dit je dichterbij God kan brengen. De rust. Even weg van de drukte.

Als je in de bijbel kijkt– ik beperk me nu even tot de bergen, omdat Psalm 121 zo begint: ik sla mijn ogen op naar de bergen– als je kijkt hoe vaak er over de bergen gesproken wordt, dan zie je dat een berg vaak ook symbool staat voor dichterbij God komen.

Dia 2

Twee citaten uit de psalmen, ‘Ikzelf heb mijn koning gezalfd, op de Sion, mijn heilige **berg**.’

Psalm 2

Boven alle steden van Jakob heeft de HEER de poorten van Sion lief, zijn vesting op de heilige **bergen**.

Psalm 87

Het is vast niet voor niks dat Jeruzalem, dat de tempel en dat het paleis van de koning op een bergtop stond. Een berg staat in de bijbel – vanwege het antieke wereldbeeld van hier beneden de aarde, daarboven de hemel waar God woont, dan is een berg dichterbij God, daar raakt de hemel de aarde.

Dia 3

Ook in het Nieuwe Testament zie je dat Jezus zijn leerlingen meeneemt de bergen in.

Zes dagen later nam Jezus Petrus, Jakobus en diens broer Johannes met zich mee een **hoge berg** op, waar ze alleen waren. Voor hun ogen veranderde hij van gedaante, zijn gezicht straalde als de zon en zijn kleren werden wit als het licht.

Matteüs 17

Dia 4

En aan het eind van het evangelie lees je voor Jezus naar de hemel gaat:

De elf leerlingen gingen naar Galilea, naar **de berg** die Jezus hun had genoemd, en toen ze hem zagen bewezen ze hem eer, al twijfelden enkelen nog. Jezus kwam op hen toe en zei: ‘Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde.

Matteüs 28

Dat is trouwens de berg waar vandaan de zogeheten bergrede werd gegeven, over het nieuwe leven in radicale liefde voor je naaste, zo begint de hemel al een beetje op aarde.

Maar zoals je alles wat goed is ook verkeerd gebruiken kunt, zo ook met de bergen.

Dia 5

Je leest in het Oude Testament bijvoorbeeld:

Overall bouwden ze offerplaatsen. Op alle **hoge heuvels** en onder elke bladerrijke boom richtten ze gewijde stenen en Asjerapalen op en op al die offer**hoogten** ontstaken ze offers, naar het voorbeeld van de volken die de HEER van hen had weggevoerd.

2 Koningen 17

Dat is een terug blik op een eeuwenlange geschiedenis, en daarin komen die bergen er niet meteen positief uit. Je kunt kennelijk de bergen ook gebruiken voor afgoderij.

De eenzaamheid van de natuur, de hoogte en de ijle lucht van de bergen, brengen je niet meteen dichterbij de God van de bijbel. Je kunt hoog klimmen maar net niet hoog genoeg als je blijft hangen in deze wereld, in de schepping, in het verafgoden van de natuur en wat schepsel is.

Dia 6

In Jeremia komen mensen aan het woord die hebben ontdekt door toedoen van deze profeet van God dat als je niet van de bergen omhoog klimt tot je schepper, dat je je dan flink beet laat nemen.

Het is waar, de **heuvels** zijn een leugen,
de **bergen** een holle klank.
Het is alleen de HEER, onze God,
die Israël de overwinning geeft.

Jeremia 3

Het is interessant om Psalm 121 ook eens tegen deze achtergrond te lezen.
Ik sla mijn ogen op naar de bergen.

Je kunt het ook lezen als: op die bergen staan overal om je heen een rijk aanbod aan religieuze hulpmiddelen, overal is wel wat te beleven. Op de ene berg een altaar van Baäl, en even verder een gewijde paal van Asjera. Op die berg een plek om de God van de vruchtbaarheid te vriend te krijgen, en daar de God van economische groei.

Wat zal ik kiezen?

Je bent onderweg naar Jeruzalem. Het is een bedevaartslied, je bent bezig met een grote wandeling. Oké., het is niet zo ver als Santiago de Compostella, maar het is en blijft een hele klim. En onderweg kom je van alles tegen. Waar zoek je je houvast? Hoe maak je je keus in het grote aanbod van religieuze artikelen?

Je kunt Psalm 121 ook zo lezen dat die bergen staan voor de moeiten die je nog moet overwinnen voor je je doel bereikt hebt. Je ziet er als een berg tegen op. Hoe kom je daar ooit overheen.

Ik sla mijn ogen op naar de bergen...

Dia 7

Problemen genoeg.

Je kunt uitglijden. Een steentje op een pad langs een diepe kloof, en je bent er geweest.
Voor je het weet krijg je een ongeluk en lig je met een gebroken enkel in het ziekenhuis.

En bovendien, de zon kan je steken.

Je kunt een zonnesteek oplopen als je zo lang blootgesteld wordt aan de hitte, je begint vol energie aan de nieuwe dag maar het is slopend en je houdt het niet vol.

Of de maan 's nachts. In Israël geloofden ze dat de maan voor allerlei emotionele en psychische aandoeningen kon zorgen, je kon er gek van worden, maanziek, allerlei ongrijpbare kwalen.

Ja zo is het leven.

Een ongeluk zit in een klein hoekje, we zoeken met zijn allen naar veiligheid, we hangen overal camera's op, uit angst dat er iets verkeerd gaat.

We zijn buitengewoon zuinig op onze gezondheid, op onze energie, het ligt ons voor in de mond om te zeggen dat je het niet meer trekt.

En we zijn met zijn allen in therapie omdat we allemaal leven in een verwarrende en ziekmakende wereld, waarin er zoveel druk op ons en onze relaties ligt.

Ik sla mijn ogen op naar de bergen. Hoe kom ik er ooit overheen?

Ja er is aanbod genoeg om me af te helpen van mijn problemen, om me gezond te maken, om me weerbaar te maken, om me veiligheid te geven....

Dia 8

En nou zeggen we in deze psalm tegen elkaar:

Voor al die problemen kun je terecht bij de HERE.

Je struikelt niet, je glijdt niet uit.

Je raakt niet uitgeput, de zon kan je niks maken.

En ook s nachts, de maan, Hij houdt je hoofd koel, psychische afwijkingen, bij de Here word je er tegen bewaard. Als je in God gelooft, heb je geen last van PTSS, of borderline, of wat dan ook.

Rozengeur bij manenschijn. Fluitend de bergen in, zonder blessures kom je aan in het nieuwe Jeruzalem.

“Als je gelooft in God heb je nooit problemen!”

Zouden we dat tegen elkaar zeggen in Psalm 121?

Ja, je kunt het zo lezen.

Maar dat verklaart niet waarom deze psalm veel mensen zo dierbaar is. kennelijk lezen zij hem anders.

Het is onze trouwpsalm, en misschien ook wel die van jou.

En we weten allemaal dat het natuurlijk niet zo werkt dat dit betekent: als je in God gelooft, dan overkomt je niks.

En als je wel wat overkomt, dan geloof je niet goed genoeg. Dan moet je harder geloven, beter bidden.

Dia 9

Kennelijk zit er een laag in deze psalm, in de beleving van de werkelijkheid als je de God van de bijbel wilt dienen, als je van de bergen hoger wilt gaan dan de religieuze aanbiedingen op de bergtoppen van toen en nu, kennelijk zit er een laag in deze psalm voor hen die van de schepping opstijgen tot de Schepper, waardoor je juist als je voet wel wankelt, of als je wel uitgeput bent en al je energie kwijt is, en als je wel ondanks zoveel therapie nog maar steeds niet alles op orde hebt, kennelijk zit er in deze psalm een diepere laag die je juist dan erdoorheen helpt.

Wat is de geheime kracht van deze psalm?

Hij is er bij, hij draagt je.

Hij bewaart je voor het kwaad, zelfs als je wel struikelt of ziek wordt of overspannen.

Zeker als we de HERE kennen als de God die in de persoon van Christus zelf heeft ondervonden wat het is om te struikelen, en om uitgeput te raken, en om gek van angst te worden, zeker als je de HERE God kent in Christus, God die mens werd, in alle kwetsbaarheid, mens die als een berg tegen het lijden op zag, mens die ervaren heeft dat je kunt roepen tot God zonder antwoord te krijgen, mens die geleden heeft en gestorven is.

En in dat alles zijn we meer dan overwinnaars, zegt Paulus dan. In dat alles weten we dat niets ons kan scheiden van de liefde van God, onze schepper. Niets in deze wereld, hoogte of diepte, hoge bergen of diepe ravijnen, geen schepsel kan ons scheiden van de liefde van God die we in Jezus hebben gekregen.

Hij bewaart je voor all kwaad. Hij bewaart je leven. Door alles heen.

Hij haalt erdoorheen, zoals Christus door de dood heen werd gehaald.

Dit is een bedevaartlied: een lied voor onderweg naar Jeruzalem, naar de tempel. De psalm spreekt je moed in: hoe dan ook, maar hij zorgt dat je aankomt in Jeruzalem, daar in de verte, hoog op een berg. Het nieuwe Jeruzalem dat neerdaalt van uit de hemel..

Ik wil tenslotte nog op twee dingen wijzen die mijzelf troffen oten ik deze psalm de afgelopen week weer overdacht en aan het bidden was.

Het eerste is de nadruk op dat de HERE nooit slaapt of sluimert maar altijd waakt. Het tweede is dat dit een gezamenlijke psalm is, niet alleen tussen mij en God maar ook tussen mij en jou en jullie.

Dia 10

In Habakuk 2 lezen we vorige week: wee hem die teen een stuk hout zegt: wordt wakker. Kennelijk hoort het bij de afgoden dat je ze 's nachts welterusten zegt en 's morgens wekt.

Ik heb dat zelf ook eens meegemaakt bij een rondleiding in een hindoetempel, dat de mensen van de tempel daar 's avonds van de beelden afscheid namen en ze vroeg in de ochtend weer een goede morgen kwamen wensen. Op zich komt dat heel zorgzaam over, maar het is een omkering van de verhoudingen. God is schepper. Hij sluimert noch slaapt.

Dia 11

Denk aan het verhaal van Elia met de priesters op de Karmel. De Karmel, weer een berg.
Als Baäl niet reageert, spot Elia:

Toen het middaguur aanbrak, begon Elia hen te honen: 'Roep zo hard u kunt! Hij is toch een god? Hij heeft zeker iets anders te doen. Misschien slaapt hij, en moet u hem wekken!'

1 Koningen 18

De HERE slaapt nooit.

Wij wel.

Wij kunnen niet zonder slaap.

Wij kunnen niet altijd alert zijn.

Wij hebben na het middageten een dip.

Wij raken uitgeput als we te lang in de weer zijn.

De boog kan niet altijd gespannen zijn, je spankracht kan op een gegeven moment op zijn.

Na de Karmel komt Elia in een geloofsdip en geeft alle moed op en gaat liggen slapen onder een struik in de woestijn.

Wij kunnen zelfs niet altijd waakzaam zijn in geestelijke zin.

Wij dutten ook in ons geloof van tijd tot tijd in.

Wij leven ook in onze vertrouwen op de Here niet altijd op de hoogten.

Dia 12.

Laat dat goed tot je doordringen: we hoeven God niet te activeren, en wakker te schudden.

Hij schudt ons wakker.

Dat is ook het grote probleem met die opvatting dat als je maar goed gelooft, dat je dan niks over komen kan. Eigenlijk zit daar een heel al te menselijk beeld van God achter. Alsof God in principe klaar staat, maar erop wacht tot wij hem genoeg activeren.

Hij is de Schepper die hemel en aarde gemaakt heeft.

Hij draagt ons.

Hij draagt zelfs ons geloof.

Hij laat ons niet los als wij de andere kant opkijken.

Hij laat het niet afweten als wij een periode hebben dat wij het er in ons geloof bij laten zitten.

Wij hoeven God niet te activeren, zoals je je parkeerpas moet activeren. Misschien heb je zo'n parkeerpas, met recht op 16 uur parkeren bij je in de buurt. In principe heb je daar recht op, maar je moet het wel even activeren voor je hem in je auto legt.

Zo kun je ook over God gaan denken, Hij wil wel maar ja, je moet wel geloven, je moet wel goed bidden, je moet wel de goede codes intikken in je leven.

Dat zijn de afgoden op de bergtoppen.

Maar de HERE God is de schepper, die jou draagt en die jou erdoorheen draagt.

Wij hoeven God niet te activeren.

Dia 13.

We kunnen wel elkaars geloof activeren.

Dat gebeurt ook in deze psalm.

Dia 14

Luister maar. In vers 1 ben ik aan het woord, met mijn vraag en zelfberaad en mijn keus: ik kies voor de Schepper, ik wil over de bergen van moeilijkheden heen kijken naar Hem die mij en de hemel en de aarde gemaakt heeft.

Maar dan in vers 2 hoor ik anderen mij bijvallen: zij zeggen tegen me: fijn, inderdaad, zo is het. Hou dat maar vast.

Hij zal je voet niet laten wankelen.

Hij zal niet sluimeren, de wachter van Israël.

En dan is verder de hele psalm tot mij gericht.

Mooi toch!

Zo ervaar ik dat ook in de gemeente van Christus.

Ja, ik geloof. Of wacht, daar begint het niet mee. Het begint met mijn aarzelingen, het begint met de bergen, het begint met de moeilijkheden, het begint met het grote religieuze aanbod. Maar ik maak een keus, ik zet mijn kaarten op de de HERE God. Ik wil de Here Jezus volgen.

Maar dat is makkelijker gezegd dan gedaan.

Ik kan een ferme geloofsbelijdenis uitspreken, maar daarmee ben ik nog niet in Jeruzalem.

De reis is nog maar net begonnen.

Maar gelukkig krijg ik steun: anderen vallen mij bij, vanuit hun geloof en hun ervaringen.

Zien zij de twijfel die ik misschien zelf overschreeuw in mijn belijdenis en in mijn lied?

Weten zij dat het geloof altijd aangevochten wordt omdat zij wat langer meelopen en al wat langer onderwg zijn?

Hoe dan ook: ze verzekeren het me.

Ken je dat ook?

Dan in de kring mensen het hardop tegen je zeggen: kom op, hou vol, de Here zal je nooit laten vallen.

Ja, wat erg dat je kanker hebt. Maar vergeet het niet hè? Hij slaapt nooit, hij houdt je altijd onder zijn hoede.

Ach, wat een ellende, ik wist niet dat het er in je huwelijk zo slecht voorstond.

Maar onthoud het: Hij is je wachter en hij zal je bewaren voor het kwaad.

Je hebt geen status en je mag niet blijven in Nederland, maar beste broeder: de Here is je wachter, Hij waakt over je leven.

Dia 15

Wij hoeven de Here niet te activeren.

We mogen wel elkaar activeren.

De Here houdt de wacht.
Over je gaan en je komen.

Dia 16

Je gaan en je komen.
's Morgens ga je de deur uit.
's Avonds hoop je weer thuis te komen.

Elke stap die je zet, op elke weg waar je loopt of op de fiets zit, elke kilometer die je aflegt in de auto of met het openbaar vervoer. Hij waakt over je.

En 's avonds kom je thuis.
Je gaan en je komen.

Van nu tot in eeuwigheid.
In het nieuwe Jeruzalem.

Psalm 121, de HERE waakt over je.
Daar kun je mee thuis komen.

In Jezus' naam, amen.